

REFLECTION OF THE CYPRUS PROBLEM IN SEZAI KARAKOÇ'S DAILY ARTICLES

ÖMER ERTÜRK

Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

Mail: omererturk@yyu.edu.tr

 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9155-3425>

ABSTRACT

Sezai Karakoç's idea of resurrection is basically focused on a single point: Islamic Union. In the formation of this union, the concepts of Islamic nation, Islamic civilization and Islamic state centered the pillars of this thought as basic parameters. Each of the fifty or so Islamic States that exist in the current world – at least in terms of the belief of the vast majority of the people living in these countries – is a natural member of the Great Islamic State in the mind of Sezai Karakoç. The nation of these states, the "Nation of Islam", is also responsible for being the conveyor and sustainer of this union. According to Sezai Karakoç, if any Muslim in any part of the world, as an individual or as a state, suffers from injustice, the whole Islamic world must accept that is as an act against him and oppose it. From this point of view, Sezai Karakoç wrote 13 articles directly or indirectly in Yeni Istanbul newspaper between 26 December 1963 and 13 February 1964, and 3 articles in Babialide Sabah newspaper between 10 December 1967 and 5 January 1968, and tried to draw the attention of the entire Islamic world, especially Turkey, to Cyprus.problem. In his articles, he mostly referred to the events in Cyprus, which is known as "Bloody Christmas" in our history, the developments in Cyprus and the precautions to be taken there. After stating these problems, he indicated to the Islamic Union based on the backbone of the Resurrection Thought.

Keywords: Sezai Karakoç, Cyprus, Bloody Christmas, Britain, Türkiye, Greece, Islamic Union.

Makaleye Ait Bilgiler

Makale Türü: Araştırma

Geliş Tarihi: 09.07.2022

Kabul Tarihi: 19.08.2022

Yayın Tarihi: 15.10.2022

Yayın Sezonu: Temmuz-Aralık

Makaleye Atıf Bilgisi

ERTÜRK Ömer (2022). "Kıbrıs Sorununun Sezai Karakoç'un Günlük Yazılarına Yansımaları". *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*. Yıl: 18 Sayı: 63. (272-283)

muhafazakârdüşünce • yıl: 18 - sayı: 63 • temmuz-aralık 2022

KIBRIS SORUNUNUN SEZAI KARAKOÇ'UN GÜNLÜK YAZILARINA YANSIMASI

ÖMER ERTÜRK

Öz

Sezai Karakoç'un diriliş düşüncesi temelde tek bir noktaya odaklıdır: İslâm Birliği. Bu birliğin oluşmasında, İslâm milleti, İslâm medeniyeti ve İslâm devleti kavramları temel parametreler olarak bu düşüncenin sütunlarını oluştururlar. Mevcut dünyada var olan elli küsur İslâm Devleti'nin –en azından bu ülkelerde yaşayan halkın kahir ekseriyetinin inancı bakımından- her biri Sezai Karakoç'un zihninde Büyük İslâm Devleti'nin doğal bir üyesidir. Bu devletlerin milleti olan "İslâm Milleti" de bu birliğin taşıyıcısı ve yaratıcısı olmak açısından sorumluluk altındadır. Sezai Karakoç'a göre, dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir Müslüman fert veya devlet olarak bir haksızlığa uğrarsa tüm İslâm dünyası bunu kendine yapılmış bir hareket olarak kabul edip karşı koymak durumundadır. Buradan hareketle, Sezai Karakoç 26 Aralık 1963-13 Şubat 1964 tarihleri arasında Yeni İstanbul gazetesinde doğrudan veya dolaylı olarak 13 yazı, Babıalide Sabah gazetesinde 10 Aralık 1967-5 Ocak 1968 tarihleri arasında 3 yazı kaleme alarak, başta Türkiye olmak üzere tüm İslâm dünyasının dikkatini Kıbrıs sorununa çekmeye çalışmıştır. Yazılarda daha çok, tarihimize "Kanlı Noel" olarak geçen Kıbrıs olaylarını ve Kıbrıs'taki gelişmelerle, burada alınması gereken önlemlere değinmiştir. Bu sorunları belirttikten sonra, yine Diriliş Düşüncesinin omurgasını temel olarak bir İslâm Birliğine işaret etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sezai Karakoç, Kıbrıs, Kanlı Noel, İngiltere, Türkiye, Yunanistan, İslâm Birliği

Giriş

İslâm Milletinin parçalanmışlık sorununu yazılarının merkezine almış olan Sezai Karakoç, Diriliş Düşüncesi bağlamında yapmış olduğu her çalışmayı bu parçalanmışlığa bir çözüm olarak ortaya koymuştur. Osmanlı Devleti'nin yıkılmasıyla birlikte büyük ve gerçek anlamda bir çözülmeye karşılaşmış olan İslâm Dünyası, bugün elli küsur devletten oluşmasına rağmen sorunlarına tek merkezli bir çözüm sunamamaktadır. Karakoç bunun sebebini, bütünden kopan her parçanın eksik kalacağı düşüncesiyle açıklamaktadır.

Bu parçalanmışlığı gerek başlamasından gerek bu şekilde devam etmesinden bir yönüyle Batı (buna Rusya da dahildir) sorumlu tutulmaktadır. Birlik olduğu halde Batı'ya karşı ciddi bir karşılık verebilecek bir güce sahip olabilecekken, sunî sınırlara bölünerek öncelikle kendi sorunlarını çözemeyen ve dolayısıyla Batı'nın "sorun" kavramını kendi perspektifinden dayatmasıyla da bu birliği sağlama imkânı bulamayan bir İslâm Dünyası mevcuttur.

İslâm dünyasında meydana gelen bu parçalanmışlık her gün bir İslâm ülkesinin Batılıların istilasına uğramasına ve İslâm millet ve medeniyetinin kutsallarıyla birlikte çığnemesine yol açmaktadır. Bu durumun meydana gelmesinden daha acı olan ise diğer Müslüman ülkelerin bunu görmezden gelmesi ya da görse bile müdahale etme çabası göstermemesidir.

Tüm bunlardan hareketle, Sezai Karakoç İslâm dünyasına birlik teklifiyle gelmeyi kendisine bir ödev olarak kabul etmiştir. O bu sorunun başladığı noktadaki ruh ve bilince dönülerek yeniden bir çatı altında aynı ideali yaşamak gerektiği konusunda keskin çizgilerle belirlenmiş bir düşünceye sahiptir. Bu aynı zamanda yukarıda zikrettiğimiz Batı istila zihninin önüne çekilecek en gerekli set olacaktır. Batı'ya karşı millet, medeniyet ve devlet ancak bu yolla korunacak ve bu şuur bütün İslâm dünyasının yeniden insanlığa umut olacak varlığını bir birlik çatısı altında ortaya koyacaktır.

Bunlar gerçekleştirilmediği takdirde iki asırdan beri süre gelen Batı istilasını devam edecektir. Çünkü tarih, âdeta bir matematiksel formüller şeması gibi keskin bir sebep-sonuç ilişkisi barındırır bünyesinde. İyi incelendiğinde, olaylar birebir tekrar etmese de hataların, aynı sebepler cereyan ettiğinde, hep aynı sonuçla tekerrür ettiği görülecektir (Ertürk, 2022:120).

İslâm dünyası birlik olamamanın faturasını en belirgin şekliyle I. Dünya Savaşında ödemiş ve ardı sıra da diğer İslâm memleketleri bu faturayı bir bir ödemeye başlamışlardır. Bunun en tipik ve acı örneklerinden biri de Kıbrıs'tır. Rumların Kıbrıs Türkü'nü Ada'dan silerek Kıbrıs'ı Yunanistan'a

ilhak etme cesaretini göstermeleri ve bunun için katliamlara girişmeleri Karakoç'un nezdinde hep bu birlik olamama sorunundan doğmaktadır. Kıbrıs sadece bir örnektir ama İslâm dünyasının iyi kritik edip ne yapması gerektiği ödevini kendine sunan acı bir örnektir.

Sezai Karakoç Kıbrıs'ta yaşanan Kanlı Noel olayını ve devamındaki gelişmeleri bu bağlamda ele alarak günlük yazılarında sorun tespiti yapmış ve sorunun çözümüne dair öneriler sunmuştur. Bu çalışmada, Sezai Karakoç'un gözleri önünde cereyan eden olayları, günlük değerlendirmelerin dar çerçevesine sığdırmadan, bir geçmiş-gelecek çizgisinde ve Diriliş Düşüncesi bağlamında nasıl ele aldığını tespit etmeye çalışacağız.

Kanlı Noel'le Başlayan Kalp Krizi

20 Aralık 1963'ü 21 Aralık'a bağlayan gece Kıbrıs Rumları tarafından Türklere karşı kanlı saldırılar başlatılmıştır. Olayda birçok Türk öldürülürken birçok Türk de köylerini boşaltarak başka yerlere göç etmek zorunda kalmışlardır. Tarihe "*Kanlı Noel*" olarak geçen bu olaydan sonra, Sezai Karakoç 26 Aralık 1963 yılında Yeni İstanbul gazetesindeki "*Farklar*" köşesinde "*Kalp Krizi*" başlıklı bir yazı kaleme almıştır.

Bu olayın yaşanmasından sonra o dönem Türkiye'sinde baş gösteren Hükümetin kurulamaması, işsizlik, ekonomik sıkıntı, Mergin grevi gibi olaylar Türk toplumu tarafından ikinci plana itilmiş ve Türkiye'nin her yerinde Kıbrıs konuşulmaya başlanmıştır. Evde, otobüste, işte sokakta her yurttas "Kıbrıs, Kıbrıs" ve her yurttaşın içinde bir ses: "Türkiye, Türkiye" duyulmaya başlanmıştır.

Kıbrıs Türklerinin yaşadıkları acıyı "Sanki Kıbrıs, Hıristiyanların Hz. İsa'nın çarmıhta sarf ettiği inandıkları "Eloi, Eloi, lama sabatani" sözünü söylemekte ve biz kulağımızı çelik tıkaçlarla tıkasak da ta yüreğimizin içinde çınlayan bu sesi, içimizde gittikçe artan bir Çin işkencesinin dehşeti ve Ras-kolnikof'un vicdan azabındaki ıstırapın şiddeti ölçüsünde dinlemekteyiz. Bu sözü dilimize ve Kıbrıs'ın bugünkü haline adapte edelim: "Türkiye, Türkiye, niçin beni terk ettin?" diye yorumlayan Sezai Karakoç, Türkiye Kıbrıs'ı asla terk etmemiştir. Aksine Türkiye Kıbrıs'ı içinde biriktiriyor: bir doğum gibi, adalet gibi, öfke gibi biriktiriyor der (Karakoç, 26 Aralık 1963, Yeni İstanbul).

Türkiye'nin bu durum karşısında sokağa dökülmemesini, taşkınlıkların yaşanmamasını olumlu karşılayan Karakoç, yine de hain ve aptal terör örgütü E.O.K.A.'nın kan dökmesinin bir katliam olduğunu ve bu durumun

Kıbrıs Türk'ü için kalp krizi gecelerini andıran bir hâl almaya başladığını belirtir (Karakoç, 26 Aralık 1963, Yeni İstanbul).

Türkiye'nin bu durum karşısında net, açık ve yıldırım üslûbuyla Yunan ve Kıbrıs sorumlularının bu olayları durdurmasını, aksi takdirde nasıl durduracağını kesin bir notayla bildirmesi gerekmektedir. Fakat Türkiye bunu yaptıktan sonra Kıbrıs dosyasını kronikleşmiş unutkanlığıyla bir kenara itmeme ve Kıbrıs dosyasını dışişlerinin masasında her zaman hazır bulundurulmalıdır. Aksi halde Kıbrıs'ta sorun kesin bir çözüme kavuşamaz. Karakoç, bunun yanı sıra Türkiye'nin yapması gereken bir ödev daha koyar ortaya. Türkiye Makarios'u ve İngiltere'yi bir kenara bırakarak Yunanistan'ı masaya davet etmeli ve "Kıbrıs'ın statüsünü değiştirmek mi istiyorsunuz? Pekâlâ. Ama, Kıbrıs, aramızdaki Akdeniz'in merkez noktasıdır, en önemli noktası, onun statüsünü değiştirmek, onu çevreleyen Akdeniz'in statüsünü değiştirmektir. Kıbrıs'ın statüsünü konuşacağız, ama Akdeniz'in de statüsünü konuşmalıyız. Çanakkale'den Kıbrıs'a kadar, Türkiye kıyıları boyunca ve onun ayrılmaz tabî parçaları olarak uzayan adaların da statüsünü konuşalım" demelidir. (Karakoç, 26 Aralık 1963, Yeni İstanbul)

Kıbrıs'ta yaşanan olayların Türkiye'ye yansımalarını, her evden başlayarak, sokaklara, kentlere ve en nihayetinde tüm Türkiye'ye yayılan ve Türkiye haritasını bir yas tablosu haline getirdiğini söyleyen Karakoç, bunun, geçmişteki bütün tarih yaslarını da içinde biriktiren, artan, çığlaşan bir Millî yas olduğunu belirtir (Karakoç, 1967:33).

Aralık ayının sonunda Türkiye ile görüşme gerçekleştirmek üzere gelen Kıbrıs heyetinin yüzündeki ifadeyi adeta Kıbrıs'ta yaşanan acı olayların bir portresi olarak ortaya koyar. Bu heyetin söylemlerini Kıbrıs Türkü'nün yaşadıklarının bir özeti olarak şöyle veriyor: Mazlum ve mağdur bizken, Makarios bu sıfatları sinsilikle kendi üstüne geçirip Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne başvuruyor. İngiltere her zaman olduğu gibi oy alıyor, eski günlerine bir kapı aralanmış gibi patronluk hülyaları içinde. Ve Kıbrıs Türk kesiminde ölüm, kıtlık ve açlık... İnsan hakları koruyuculuğunun yirmi dört saat susmaz bülbülleri büyük devletler susuyor. Akli fikri Asyalıları ve Afrikalıları Hıristiyanlaştırmak olan merhamet spekülasyoncusu Papalık dut yemiş. Hele hele, Makarios'un meslek ve Rumların mezhep başı, Doğunun din imparatoru Athenagoras, şiarları olan siyah rengi başlarına çekmiş, karanlığı kaleler gibi, hisarlar gibi etrafına çevirmiş, bir okyanus gibi gecesine batık susuyor. Ve Kıbrıs'ta, bir kan şeridi durmamacasına uzuyor, büyüyor. Ne yapılabilir? Kıbrıs bölünebilir mi? Kıbrıs alınabilir mi? Ne yapılabilir?

Bunu bilmiyoruz ve düşünemiyoruz. Zaten düşünmek vakti geçmiştir. Mutlaka bir şey yapmak gerek. Bu heyet diyor ki: “Ölüyüz. Onun için daha fazla konuşmuyoruz” (Karakoç, 30 Aralık 1963, Yeni İstanbul).

Sezai Karakoç, ilk üç yazıda olayları sıcağı sıcağına değerlendirip gündemi verdikten sonra, bu kez Kıbrıs sorununun Batı ve İslâm dünyası üzerinden okuduğu daha geniş kapsamlı, tarihî arka planı olan yazılar kaleme almaya başlamıştır.

İslâm dünyasının bir araya gelerek bir birlik kuramamasına karşılık Avrupa'nın her yönden kendi birliğini kurma çabasına girişmiş olmasına dikkat çeker önce. Avrupalı, Büyük Avrupa'yı, Birleşik Avrupa'yı gerçekleştirmek istiyor. İstiyor, inanıyor ve çalışıyor. Avrupalı, geçmişteki hataları tekrarlamak istemiyor. Millî çatışmalardan zararlı çıktığını görmüştür. Artık onun için, Fransa, Almanya, İngiltere yok, Avrupa vardır. Fransız, Alman, İngiliz yok, Avrupalı vardır. Mütefekkirler bunun şiiirini, devlet adamları bunun teşkilatını yapıyor. Avrupalı, Rusya'yı bile Avrupa'nın içinde eritmek istiyor. Papalık da bu birliğe uyabilmek için şimdiden hazırlıklara başlamış. Protestanlık ve Ortodokslukla birleşmek, hiç olmazsa anlaşmak teşebbüslerine girişmiştir (Karakoç, 1 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Bu durumun genelde İslâm dünyasına özelde Kıbrıs sorununa yansıyan yönünü ise şöyle dile getirir: Şu Kıbrıs meselesinde, Rusya ile Avrupa'nın el ele vermesi oldukça anlamlıdır ve bu, bütün bir geleceği ifşa eden bir kabarcıktır, bir zincirin ilk halkasıdır (Karakoç, 1 Ocak 1964, Yeni İstanbul). Buradan hareketle denebilir ki, Karakoç, İslâm dünyasında meydana gelen sorunlarda Batı'nın gücünden çok İslâm milletinin güçsüzlüğü ve ayrışmayı kabullenmiş olmasından kaynaklandığını öngörmektedir.

Batı'yla İslâm arasındaki sorunu bir Haçlı-Müslüman savaşının tarih boyunca süregelen evreleri olarak değerlendirir. Sadece siyasî olarak değil Batı tüm kurumlarıyla bu mücadelenin içinde yer almaktadır. Kıbrıs'ta, hem de en kutsal günleri olan Noel günü hortlayan Haçlı ruhu, Hıristiyan dünyasının desteğiyle Müslüman kanı döktü, çocuk ve kadın öldürdü diyen Karakoç, Katolik ve Ortodoks liderlerinin Kudüs'te bir araya gelerek görüşmelerini bu olayların bir devamı olarak görmektedir. Bunu da İslâm ruhuna “Hazır ol!” demenin son vadesi” olarak değerlendirir (Karakoç, 2 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Zihniyet olarak Batı'nın bir devamı olarak gördüğü Rusya da Sezai Karakoç için İslâm dünyasının karşısında duran tarihî bir düşmandır. Türkiye'nin, özellikle XIX. yüzyılın başlarından itibaren Batı bizim yanımızda

değilse o zaman Rusya'ya yaklaşalım politikasını doğru bulmaz. Ayrıca, Türkiye'de eli kalem tutan Solun tam da o dönemlerde Türkiye'yi Batı'dan ayrılmak ve Demirperde blokuna girmek üzere teşvik ederken, Kıbrıs sorununda Rusya'nın Rumlar lehine tutum sergilemesini bir ibret olarak solcuların önüne koyar (Karakoç, 1967: 48).

Rusya'nın Rumlardan yana olması sol kalemlere bir sürpriz tesiri yaptı ve dillerini kalemlerine, kalemlerini de yazılarına dolaştırdı. Ama bizde en ufak bir hayret uyandırmadı. Rusya budur işte! Biz Müslüman Türkler için Rusya ve Ruslar her zaman buydu ve bu olacaktır. Boyunduruğu altında elli milyon Türk'e hürriyet çağında nefes aldırmayan bir memleketten ümit beklemek, Deli Petro'dan aldıkları zihniyeti yaşatan yöneticileri (Stalin, Kruşçef) olan bir Rusya'nın, Türkiye yanında saf tutacağını düşünmenin safdillikten başka bir şey olmadığı apaçıktır (Karakoç, 5 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Kıbrıs'ta olup biten ve “gerçek maskesini takınmış bir kâbus”a benzeyen dram, bir kimya kâğıdı gibi, siyahla beyazı, gerçekle yalanı, hayal ile gerçeği ayırdı. Anladık ki, Avrupalı ve Batılı bize; Romalının Romalı olmayanlara, eski Atinalıların Grek olmayana baktıkları gibi bakıyor. Kıbrıs olaylarında bir anda kendimizi yapayalnız hissettik. Kapitalistiyle, komünistiyle, Batılısıyla, Doğulusuyla bütün İslâm dışı dünya bir anda karşımızda, başında kırmızı kukuletası ve sırtında siyah cüppesiyle, mümin karşısına dikilen bir şeytan, Faust'un karşısına çıkan bir Mefisto hilekârlığı, ikiyüzlülüğü, kurnazlığı, yalancılığı ile girmişti bizimle Kıbrıs'ın arasına (Karakoç, 10 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Buna karşılık o günlerde sunî sınırlarla bir birinden ayrılmış, ama aslında bir millet olan İslâm ülkelerinden gelen destek Sezai Karakoç nezdinde büyük ilgi görür. Pakistan, Afganistan ve ardından Irak'ın göstermiş oldukları tepkiyi son derece önemli gören Karakoç, Türkiye'nin bu dost ve kardeş seslerine kulak tıkamaması, bilakis onları duyması, işbirliği yapması gerektiğini ifade eder. Bu sesler duyulmazsa, “bu dünyada kaderin eli tarafından kan kardeşi yapılmış İslâm ülkelerine bu kadar yabancı ve ilgisiz kalınırsa, onlardan gelen dost sesler de yavaş yavaş azalacak. Ve o gün gerçek yalnızlığın ne demek olduğunu anlayacağız ama bunu anlamakta çok geç kalmış olacağız. Çok geç” der (Karakoç, 10 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Sezai Karakoç'un, Kıbrıs sorununun doğru ve hakkaniyetli bir şekilde çözülmesi taraftarı olduğunun en iyi örneklerinden biri, o günlerde Arnold Toynbee'nin Kıbrıs için yapmış olduğu çözüm tasarısına yapmış olduğu değerlendirmedir.

Toynbee'nin tasarısını üç ana maddede toplayan Karakoç, maddeleri tek tek kritik ederek çözüme katkı sağlayacak ve sağlamayacak yönlerini tespit eder:

1. Kıbrıs'ta Rumlarla Türklerin artık bir arada yaşayamayacağı gerçeği. Toynbee, bunu şöyle anlatıyor: "Serbest tercihe sahip oldukları an Rumlar, Kıbrıs'ı Yunanistan'a ilhak için rey kullanacaklardır. Bu tamamen Yunanistan lehine olacaktır ve Türkler de böyle bir Kıbrıs'ta yaşamayı reddedeceklerdir." Kıbrıs meselesinin ilk günlerinde biz bunu "Kıbrıs Cumhuriyeti'nin sun'î olduğu, Kıbrıs'taki Rumların kendilerini Kıbrıs Cumhuriyeti'nden çok Türkiye'nin vatandaşı saydıkları" sözleriyle belirtmiştik. Bu, Toynbee'nin teziyle birleştiğimiz noktadır.
2. Toynbee, Kıbrıs'taki uyuşmazlığı, Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasının bir devamı olarak görmektedir. Bu fikir de doğrudur. Ve bunun en tabii sonucu, Osmanlı İmparatorluğunun gerçek ve tek varisi olan Türkiye'nin bu paylaşmada en çok söz ve hak sahibi olmasıdır. Yoksa, bir ölünün bütün borçlarının çocuğuna, bütün alacaklarının da dostlarına(!) kaldığı hangi hukuk kitabında yazılıdır?
3. Toynbee, çözüm olarak da Rumların çoğunluk olduğu Kıbrıs'ın Yunanistan'a, Türklerin çoğunluk olduğu ve şu anda Yunanlıların elinde bulunan Batı Trakya'nın da Türkiye'ye verilmesini teklif ediyor.

Bu tezde bir nokta karanlık, bir nokta da eksik kalmaktadır diyen Karakoç, karanlık noktayı şöyle ifade eder: "Karanlık nokta: Kıbrıs'ın iki milletli bir devlet yapılamayacağı apaçık olmakla birlikte, Kıbrıs'ın taksimine ne gibi bir engel vardır? Sınırlarını Türk askerinin beklediği, Türkiye'nin bir parçası olan bir bölgeye, hiçbir Rum'un tecavüze cesareti olamayacağı gibi, sınırlarını Yunan Devleti'nin askerlerinin bekleyeceği bir bölgeye de Türklerin saldıracağı akıl kârı olmaz. O halde, bölme tezi tamamen realist bir tezken, meselenin merkez noktasının başka tekliflere kaydırılması yapıcı olmaktan çok yıkıcı olamaz mı?

Meselenin eksik noktasını da; Kıbrıs uyuşmazlığını tarih açısından Osmanlı İmparatorluğunun kenar bölgelerinin paylaşılmasının yenilenmesi şeklinde gören büyük tarihçi, Kıbrıs probleminin yanına Batı Trakya problemini de eklemekle büyük bir gerçeğe dokunuyor, ancak, Kıbrıs'tan Batı Trakya'ya kadar uzanan Türk-Yunan sınırının yalnız iki ucunu masanın üzerine koymanın o iki ucu bitişiren adaları da otomatikman söz konusu etmesi gerektiğine neden işaret etmiyor" der (Karakoç, 11 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Sezai Karakoç, Kıbrıs'la ilgili masaya konması gereken bir diğer tezin de mutlaka on iki ada meselesi olması gerektiğini ifade eder. Kıbrıs meselesinin yanı başında ve ona sıkı sıkıya bağlı bir dava vardır: Ege adaları meselesi.

Meşhur ismiyle on iki ada meselesi. Küçük ölçekli bir haritada Türkiye'ye bitişik gibi görünen ve esasen Batı Anadolu rölyeflerinin kıyıda denize batıp tekrar su yüzüne çıkmasından başka bir şey olmayan adalar. Bir de işin askerî cephesi vardır ki, o da Anadolu'nun ve batı kıyılarımızın korunmasının, tam emniyet altına alınmasının, bu adaların elimiz altında bulunmasına olan bağlılığıdır. Ancak o zaman, Ege Denizi tabii bir sınır olabilir bize, bir işe yarar (Karakoç, 12 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Türkiye'nin, Kıbrıs sorunu için kurulacak herhangi bir masada baştan aşağı şuur kesilmesi gerektiğini ifade eden Karakoç, bunu Akdeniz'in önemine bağlar. Akdeniz ve onun uzantı olan Ege denizinin durumunun belirlenmesinde en önemli noktanın Kıbrıs olduğunu, Kıbrıs'ın kazanacağı her yeni statünün Akdeniz'in de yeni statüsünü belirleyeceğini ifade eder (Karakoç, 12 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Türkiye'nin Birinci Dünya Savaşından beri bir çok yaşadığını ifade eden Karakoç, Kıbrıs'ta yaşananlarla birlikte yeniden bir muhasebeye giriştiğini söyler. Türkiye'nin bu süreçte tarih içindeki yerini, milletler arasındaki değerini ve en önemlisi de kendisine karşı kendini araştırmaya başladığını ve yarım asırlık bir şoku üstünden atmaya başladığını ifade eder. Ki, bu fikir kritiğini yapmadığı takdirde, gününbirlik yaşamaya, facia sürprizleriyle karşılaşmaya, fikir ve aksiyonların sadece modasına mahkûm olacağını kaçınılmaz olduğunu söyler (Karakoç, 14 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

İslâm ülkelerinin bir birilerine sahip çıkmayı ve tarihî bağlarını umursamayışları her gün birinin Batı-Haçlı zihniyetiyle istila edilmesine sebep olmaktadır. Önce Kıbrıs'ta yüzlerce Türk öldürülüp, evleri yakılıp, köylerinden çıkarıldılar. Ardından Kalküte'de Hindular Müslümanlara karşı Kıbrıs'takine benzer bir katliam işlediler. En son da Zengibar'da iktidara karşı bir ihtilal girişimi olmuştur. Sezai Karakoç bu üç olayı birlikte okur ve bunun bir parçalanmışlığın sonucunda meydana geldiğini ve fakat birlik olunmazsa bunların son olmadığına dikkat çeker (Karakoç, 20 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Kıbrıs'ta iki caminin Rumlar tarafından bombalanmasına tepki gösteren Sezai Karakoç, Fener'in takındığı tavrı ikiyüzlülük ve kuyruk acısı olarak ifade eder. "Fener ki, hâlâ "Kıbrıs'ta ne olmuş ki, konuşayım" diyecek kadar cesaretlidir! "Makarios bir siyaset adamıdır, biz onun işine karışamayız. Sonra siyaset işlerine karışmış oluruz" der ve bizi aldattığını sanır. İstanbul'u aldık alalı Fenerin bir dakikası bile siyasetsiz geçmemiştir. Sanki bunu kimse bilmiyormuş gibi "biz din adamıyız, siyasetle uğraşmayız" der ve buna

hepimizin inandığını sanır. Fenerin hülyalarını bilmeyen yoktur: Papayla ne konuşulduğunu ve Amerika'ya niçin bugünlerde uçulacağını. Makarios, kiliseden ilgisini kesseydi, cübbesini sırtından çıkarırdı. Dünya âlem biliyor ki, Makarios hâlâ bir papazdır ve Fenerin emrindedir (Karakoç, 26 Ocak 1964, Yeni İstanbul).

Yeni İstanbul gazetesinde 13 Şubat 1964'te kaleme aldığı ve kısmen Kıbrıs'a değindiği "Aktüalite" başlıklı son yazısında şunları söyler:

Kıbrıs, boyuna reçine akıtan bir ağaç yarası gibi kanayıp gidiyor. Mesele artık milletlerarası bir mesele haline gelmiştir. Kıbrıs, Makarios'la E.O.K.A'nın, E.O.K.A'yla Yunanistan'ın, Yunanistan'la Türkiye'nin, Türkiye ve Yunanistan'la Avrupa'nın, Avrupa'yla Amerika'nın, Amerika'yla Rusya'nın çatışma, anlaşma, aldatmaca, kıskanma, demagokluk, dehşet salma alanı haline geldi (Karakoç, 13 Şubat 1964, Yeni İstanbul).

Bu durum, Sezai Karakoç'un işaret ettiği İslâm Birliği bağlamında ele alındığında bugün Suriye, Irak, Afganistan gibi İslâm ülkelerinin aynı manzaralarla karşılaşması ibretlidir.

Sezai Karakoç, 10 Aralık 1967 yılında bu kez Babıalide Sabah gazetesinde "Sütün" adını verdiği köşesinde "Kıbrıs'a Dair" başlıklı bir yazıyla sorunu ele alır. Bu yazısında, Kıbrıs için yeniden bir masanın kurulacağı o günlerde Türkiye'nin yapması gereken şu üç maddeyi sayar:

1. Kıbrıs Devleti'nin vatandaşları özel bir statü ile çift tâbiyetli vatandaşlık hakkına sahip olmalıdır. Böylece, Kıbrıs'taki Türkler, Kıbrıs Devleti'nden başka bir de Türk vatandaşı olmalıdır. Böylelikle, Kıbrıs'taki alakamız sadece bir ırk alakası ve tanınmayan ve uygulanmayan anlaşmalardan ibaret kalmayacak, hukukî bir ilğimiz doğmuş olacaktır.
2. Kıbrıs Türkleri, Ada'da Fener'e verilen özel statü gereği, Türk tabiyetindeki Türklerden meydana gelen millî-dini bir cemaat halinde organize edilmelidir. Türk cemaatinin hakları ihlal edildiğinde Fenerin statüsünde de değişiklik yapılması gerekeceği kaydedilmelidir.
3. Kıbrıs'taki elçiliğimiz, normal elçilik statüsünden ayrı olarak, özel bir kuruluş içinde, Türk Cemaati için bir nevi güverbör-elçilik hüviyetinde geniş bir elçilik halini almalıdır (Karakoç, 10 Aralık 1967, Babıalide Sabah).

Yazısının devamında; bu haklar elde edildikten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararıyla Anayasaya Kıbrıs'la ilgili birkaç madde eklenecek, zaten Türk vatandaşı bulunan Türkler, Rumların her türlü saldırı ve baskılarından masun olurlar önerisinde bulunur.

1968 yılı başında Kıbrıs Türk kesiminde Türk yönetiminin ilan edilmesini olumlu karşılayan Sezai Karakoç, bir önceki yazıda bahsi geçen 2. Madenin böylece hayata geçirilmiş olduğunu ve bu kararlar Türk toplumunun,

Ada'da kesin bir çözüm bulununcaya kadar, kendini Rum halkının siyasî çemberinden çekip çıkarmak olarak değerlendirmiştir (Karakoç: 1969:96).

Kıbrıs sorununda Türkiye'nin Kıbrıs Türk'üne sahip çıkması tezini sık sık yazılarının merkezine alan Sezai Karakoç, 1974 yılında kaleme aldığı "Tarihin İtişi" başlıklı yazısında Kıbrıs sorununa bir tersten okuyuş getirir. Türkiye'nin, Osmanlı Devleti'nden miras olarak aldığı İslâm milletini yeniden birleştirme misyonunu yerine getiremediğinde; Ege Denizi, Kıbrıs derken Ege kıyılarından hak iddiası, Türkiye'yi milletlerarası bir konu haline getirme ve sonunda paylaşma, ortadan kaldırma ve yok etme tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceğini dile getirir (Karakoç, 2010:87).

Kıbrıs sorununu her ne kadar Türkiye üzerinden değerlendiriyor gibi görünse de aslında, tüm İslâm ülkelerinin bir daha böyle bir tehlikeyle karşılaşmamak ve kendilerini koruyabilmek için, bir Akdeniz Müslüman Ülkeleri Birliği'ni kurmaları için Kıbrıs'ın bir ibret olduğunu anlamaları gerektiğini ifade eder (Karakoç, 2010:147).

Sonuç

1950'lerin başından itibaren Türkiye'nin dış politikasında önemli bir yer tutan Kıbrıs sorunu her ne kadar 1974 yılında gerçekleştirilen Kıbrıs Barış Harekâtıyla bir sonuca varmış gibi görünse de bugün Akdeniz'de yaşanan olaylar Kıbrıs'ın önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Sezai Karakoç günlük yazılarında ele aldığı Kıbrıs sorununu hem tarihin öznesi hem de gelecek zamanların belirleyici temel konularından biri olarak ele almıştır. Bu sorunu sadece Kıbrıs'taki Rumların taşkınlıklarıyla açıklamak mümkün değildir elbette. Gerek 1878'de Ada'ya yerleşen İngiltere'nin tutumu gerek Akdeniz ve Ege'yi Türkiye ile arasında sürekli bir gerilim alanı haline getiren Yunanistan'ın dış politikalarıyla birlikte ele alındığında Kıbrıs'ın önemi ortaya çıkmaktadır.

Karakoç, yaklaşık kırk yıl önce bu kritik noktalara değinerek adeta Kıbrıs Kıbrıs'tan ibaret değildir diyerek Türkiye'nin Akdeniz'deki güvenliğinin kendi kıyılarından değil Kıbrıs'tan başladığına işaret etmiştir. Elbette ki, Karakoç İslâm ülkelerindeki hemen bütün durumlar gibi yaşanan siyasî krizlerin ve Batı'nın (buna Rusya da dâhildir) bu krizlerden faydalanabilmesinin gerekçesini bir "İslâm Birliği"nin olmamasına bağlamaktadır.

Sonuç olarak; hem Türkiye hem diğer İslâm ülkeleri Kıbrıs'ı bir örnek kabul ederek herhangi birine yapılacak saldırılarda savunmasız kalmamak

hatta kendilerine saldırma cesaretini düşmanlarına vermeyecek bir birliğe muhtaç olduklarını anlamalıdır.

Kıbrıs sorunu, Türkiye'nin sadece geçmişte yaşayıp ve 1974'te çözüme kavuşturduğu bir sorun değildir. Sezai Karakoç'un tavsiyesi doğrultusunda Kıbrıs, Türkiye'nin Akdeniz'deki çıkarları ve Anadolu'nun güvenliği için her zaman Türk Dışişlerinin masasında durması gereken bir dosyadır.

Kaynakça

- Ertürk, Ö. (2022). *Sezai Karakoç'un Kutlu Millet İdeali*. İstanbul: Mostar Yayınları
- Karakoç, S. (1967). *Yazlar İslâm, Farklar, Dirilişin Çevresinde*. İstanbul: Fatih Yayınevi
- Karakoç, S. (1969) *Sütün I*, İstanbul: Fatih Yayınevi
- Karakoç, S. (2010). *Sûr Günlük Yazılar III*, İstanbul: Diriliş Yayınları
- Karakoç, S. "Kalb Krizi", *Yeni İstanbul*, 26 Aralık 1963
- Karakoç, S. "Yas", *Yeni İstanbul*, 29 Aralık 1963
- Karakoç, S. "Kıbrıs Heyeti", *Yeni İstanbul*, 30 Aralık 1963
- Karakoç, S. "Yeni Avrupa", *Yeni İstanbul*, 1 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Kudüs'te Bir Randevu", *Yeni İstanbul*, 2 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Türkiye ve Rusya", *Yeni İstanbul*, 5 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Çok Geç", *Yeni İstanbul*, 10 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Kıbrıs Tezi", *Yeni İstanbul*, 11 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Kıbrıs'tan Adalara", *Yeni İstanbul*, 12 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Şok", *Yeni İstanbul*, 14 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Kin Bulvanı", *Yeni İstanbul*, 20 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Düşman Çiçek Yollamaz", *Yeni İstanbul*, 26 Ocak 1964
- Karakoç, S. "Aktüalite", *Yeni İstanbul*, 13 Şubat 1964
- Karakoç, S. "Kıbrıs'a Dair", *Babıalide Sabah*, 10 Aralık 1967